

Stevan Mačković, arhivski savjetnik

CIVILNE ŽRTVE MEĐU BUNJEVAČKIM HRVATIMA NAKON OSLOBOĐENJA (1944.-1946.)

1. O TEMI

- polje istraživanja
- izvori
- problematika

2. O ŽRTVAMA

3. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA, diskusija, pitanja

1.

polje istraživanja:

SUBOTIČKI BUNJEVAČKI HRVATI

(kako ih identificirati samo na osnovu imena i prezimena?)

civilne ŽRTVE = NASILNO USMRĆENI

- a. OSUĐENI na smrt
- b. LIKVIDIRANI (BEZ SUDSKIH PRESUDA)
- c. Nesretni slučajevi i drugo (česte oznake u izvoru ... nestao...)

IZVORI:

ARHIVSKO GRADIVO: UPRAVNI I SUDSKI FONDOVI

Popisa streljanih od strane OZNE nema sačuvanih u našem Arhivu. Kao sekundarni izvori može da posluži sudska građa u slučajevima proglašavanja lica umrlim, no razumljivo je da se nisu naslednici u svim slučajevima stradanja obraćali sudskim organima, nego samo u onim ako je trebalo rješavati imovinska pitanja. Slično je i sa građom koja svjedoči o oduzimanju imovine, konfiskaciji, gdje su i od nestalih (ubijenih) lica sprovodili takav postupak, oduzimali nepokretnosti, te se u nekim slučajevima nalaze podaci o načinu stradanja.

LITERATURA: O žrtvama sa teritorije Subotice postoji i objavljena knjiga

Imenik žrtava Drugog svetskog rata na području subotičke opštine, Mirko Grlica, dr. Antal Hegediš. Milan Dubajić, Lazar Merković, Subotica, 2000.

O stradanjima civila u Vojvodini u periodu nakon oslobođenja i ulaska partizanskih i ruskih vojnih jedinica pisano je relativno mnogo

Ogromna većina te literature je **na mađarskom jeziku i obrađuje u prvom redu mađarske žrtve**. Najčešće je u fokusu bilo pitanje utvrđivanja ukupnog broja žrtava na široj teritoriji, Vojvodine, Bačke ili pojedinih naselja. Tako je i problematika subotičkih žrtava u njima obrađivana u sklopu širih sagledavanja.

U zadnjem periodu sazrijevala je i povoljnija politička i društvena klima koja je nakon pola stoljeća dozvoljavala da se te tamne stranice povijesti istražuju i učine dostupnim široj javnosti. O snaženju takvih političkih stremljenja svjedoče i akti izvršnih vlasti usmjerenih u tom pravcu. **Tako je 2001. godine Skupština Autonomne pokrajine Vojvodine formirala Anketni odbor za istraživanje istine o događajima u Vojvodini od 1941. do 1945. kome je za cilj postavljeno stvaranje popisa stradalih.**

Slično tome, 2009. godine Vlada Republike Srbije donijela je odluku o **osnivanju Državne komisije za pronalaženje i obeležavanje svih tajnih grobnica u kojima se nalaze posmrtni ostaci streljanih posle oslobođenja 1944.** Kao plod takvih nastojanja su nastale i rasle baze podataka o stradalim licima

Posebno se svojim aktivnostima i rezultatima **značajnom pokazala Međukademijska komisija za istraživanje žrtava 1941-1948. koja je formirana na inicijativu mađarskih stranaka iz Vojvodine**

<http://vojvodinakom1941.org.rs/lt/>

BROJ LICA U REGISTRU: 80723

PRIMJER SA SAJTA:

Prezime i ime:**Grunčić Franjo**

Ime roditelja:--Pol: muški **Nacionalnost:**Hrvati Zanimanje / Obrazovanje:
nadničar, Mesto prebivališta: Žednik
Zemlja rođenja: Srbija Mesto rođenja: Žednik Godina rođenja:1915
Godina stradanja:1944 Datum stradanja: **Mesto stradanja-NEPOZNATO**
Lokacija stradanja: **Način stradanja: likvidiran**

Status:ubijen Kvalifikacija:

* (lice označeno kao takvo u izvornom materijalu)-Podkvalifikacija:Napomena:-

Izvor - arhiv

Arhiv:Građa:Redni broj:Naziv:Strana: MV Anketni odbor za utvrđivanje istine o stradanju
stanovništva Vojvodine 1941-1945

Upitnik Anketnog OdboraIzvor - literatura

Autor / Autori:Naziv izdanja:Mesto izdanja:Izdavač:Godina / datum izdanja:Strana:Vrsta izdanja:

Dr.Bogner István és Sinkovics Ferenc : Memento 1944-1994-2001-2003

Subotica, Grafoprodukt 2003, str. 41

2. O ŽRTVAMA

OSLOBOĐENJE

Subotica je oslobođena **10.10.1944.**, sedam mjeseci prije kraja rata.

Oslobodioci su uspješno zauzeli kolodvor, ali uz poginule i na njihovoj strani, Jovana Mikić Spartaka, Tivadara Felegija i četiri crvenoarmejca. No, već toga dana bilo je žrtava i među civilima. Tako je na pr. slučajno pogođena **Katica Letić**, a bilo je žrtava čak i među bolesnicima iz Bolnice, ubijen je pacijent koji je toga dana *u donjem rublju* pobjegao sa lečenja u živčanom odjelu. (Riječ je o **Lovasi Nesto Luki** rođenom 1899.)

17. listopada 1944. dolazi do **formiranja Vojne uprave na teritoriji Banata, Bačke i Baranje**, koja je ukinuta tek 27. siječnja 1945. godine

Na čelo Vojne uprave je bio postavljen general-major **Ivan Rukavina**, koji je direktno bio odgovoran Vrhovnom komandantu, maršalu Titu. Vojna oblast za Bačku i Baranju bila je podijeljena na pet **komandi područja**, jednu je činila teritorija sreza Subotice sa okolnim naseljima. Ona se dijelila **na Komande mjesta**, Subotice, Bačke Topole i Sente. Sve mjesne oružane straže od tada su nosile naziv **Narodne straže** i nastavile da djeluju u okvirima Vojne uprave i pod njenom komandom.

Na čelu Komande gradske narodne straže Subotica nalazio se **Lajčo Klein**.

Tako i u Subotici u ruke Vojne uprave prelazi sva izvršna i sudska vlast.

ПРОГЛАС

У интересу изградње наше нове државе, демократске федеративне Југославије, и у интересу успешног настављања ослободилачког рата мора сва пољопривреда, како земљорадња тако и сточарство, да настави свој рад у пуном обиму. Сва обрадива земља има да се обради, и то у главном на уобичајени начин, који ће бити допуњен упутствима у циљу прилагођавања производње потребама рата.

Сви приватни власници пољопривредних имања нека сами продуже свој рад и нека се постарају да им земља буде обрађена. У случају ванредних потешкоћа нека се обратe надлежним Командама за савет или помоћ. Сва остала имања која су јавно добро, напуштена, конфискована од народних непријатеља, секвестрирана и уопште необрађена, обрадиће се под руководством оделења војне управе, уз сарадњу Народно-ослободилачких одбора и антифашистичких масовних организација.

Позива се сво родољубиво грађанство да са органима војне управе сарађује на овом великом и важном послу.

Смрт фашизму — Слобода народу!

Нови Сад, 31 октобар 1944.

Командант Војне управе
за Банат, Бачку и Барању.
Генерал-мајор,

ИВАН РУКАВИНА

Sudsko tijelo koje pokrivalo ovu teritoriju bio je **Vojni sud vojne oblasti za Vojvodinu J.A., za komandu subotičkog područja.** U njegovom vijeću sudili su kapetan Jovan Njaradi ili Mladen Batak, kao predjedavajući te borci **Branko Ostojić i Rade Drakulić** dok je sudski isljednik bio Uroš Župunski.

ODMAZDA

KOLEKTIVNA ODGOVORNOST: NIJEMACA, MAĐARA

Cilj odmazde koje je dovela do masovnih komunističkih zločina bilo je **uništavanje svih mogućih i potencijalnih neprijatelja u poslednjoj fazi rata,** istiskavanje političkih protivnika iz vlasti, odnosno učvršćivanje novih, slabih državnih organa psihologijom straha.

U tom periodu vršena su pojedinačna i skupna ubojstva i smaknuća, dolazilo je do smrti u koncentracijskim logorima, izgladnjivanja, deportacije, mučenja, odvođenja na prisilni rad i drugih oblika masovnoga fizičkog i psihičkog terora; bilo je progona na etničkoj i vjerskoj osnovi...

Represija uključuje smaknuća, zatvorske kazne, protjerivanja, oduzimanje imovine, zabranu političkog djelovanja i društvenu marginalizaciju razoružanog neprijatelja te političkih protivnika. Imala je nekoliko bitnih uzroka koji se međusobno isprepliću: pobjedu u ratu, izgradnju i obranu države i nacija te socijalističku revoluciju. Drugim riječima, rat je bio glavni uzrok odmazde i osvjete ratnih pobjednika.

Odmazdu su definitivno sprovodile jedinice za zaštitu države, odnosno **Ozna** (Odeljenje za zaštitu naroda), ali su u njoj učestvovala i regularne partizanske i ruske jedinice. U ogromnom broju slučajeva riječ je bila o ubistvima bez presude. OZNA je osnovana još rujna 1943. godine, i to u okviru Vrhovne komande. Njen cilj je bio stvaranje obavještajne mreže za otkrivanje špijuna i petokolonaša. Vodio ju je Aleksandar Ranković. Ova organizacija je bila prethodnica UDB-e.

РОДОЉУБИ ВОЈВОДИНЕ!

Дошао је час коначног обрачуна, дан када швапски и хортијевски крвници и њихове слуге треба да плате својом поганом крвљу за злочине које су починили над нашим народом. Пођимо у бој да осветимо проливену крв наше браће, наших мајки и наших сестара, да осветимо нашу нејаку децу коју су крвници побили.

Demokratska Federalivna Jugoslavija

Država sloboda za svaku našu braću i sestre

Narodima Jugoslavije

U ime naroda, u ime svih naših braćera i sestara, u ime svih naših mladih i starih, u ime svih naših žena i dece, u ime svih naših radnika i intelektualaca, u ime svih naših vojnika i oficira, u ime svih naših vođa i vođača, u ime svih naših boraca i borkinja, u ime svih naših heroja i herojica, u ime svih naših mučenika i mučenica, u ime svih naših stradalnika i stradalnica, u ime svih naših siročića i siročićica, u ime svih naših siročića i siročićica, u ime svih naših siročića i siročićica...

Federalni narodni i narodni pomogni vođaši su primarno zaduženi, da se svi naši narodni stradalnici i siročići, u ime svih naših braćera i sestara, u ime svih naših mladih i starih, u ime svih naših žena i dece, u ime svih naših radnika i intelektualaca, u ime svih naših vojnika i oficira, u ime svih naših vođa i vođača, u ime svih naših boraca i borkinja, u ime svih naših heroja i herojica, u ime svih naših mučenika i mučenica, u ime svih naših stradalnika i stradalnica, u ime svih naših siročića i siročićica, u ime svih naših siročića i siročićica, u ime svih naših siročića i siročićica...

Smrt avarskim ubicama i pljačkašima našega naroda, okupatorima i njihovim pomagačima!

Smrt lašizmu — Sloboda narodu!

Dr. Vlada Jovanović Dr. Dušan Nedeljković

Paralelno sa učvršćivanjem novih vlasti, **odvijao se i proces promjene imovinsko pravne strukture društva, sekvestracije, eksproprijacije, konfiskacije i drugih mjera, kojima je oduzimana nepokretna imovina Njemcima, ratnim zločincima i pobjeglim licima, t.j. svim državnim neprijateljima i ona stavljana pod državnu upravu.**

U Subotici u prvim danima nakon oslobođenja, lagano se uspostavlja režim svakodnevnog života. Vlastima su u tom pogledu bila važna pitanja usmjerena na ishranu i snabdijevanje stanovništva.

Ali u to doba dešava se i **val još hladnijih dana**. On u Subotici traje od ulaska oslobodilaca, a najžešći je **od kraja listopada do kraja godine, kada strada najveći broj osumnjičenih civila, tzv. ratnih zločinaca**. Jedna od lokacija na kojoj su vršene egzekucije, streljanja bila je između senćanskog groblja i bivše Mačkovićeve ciglane...

Osumnjičena lica su privođena, odvođena na saslušavanje. Najčešće se to dešavalo u noćnim satima. Nisu sva streljana nakon toga. Lica odvođena u Suboticu ispitivana su i u **Žutoj kući**, u zgradi tadašnjeg Sreskog suda i na drugim lokacijama. Mjesta njihovog sakupljanja bile su **i vojarne, konjička i artiljerijska, na Palićkom putu**

U Bajmoku je velika racija izvedena 2.11.1944. godine, i u njoj su uhapšeni mnogi sumnjivci, u prvom redu **preostali Njemci**

Uhapšene Žedničane (3.11.1944.) zatvarali su u Bajmočkoj školi. Neki od njih su prošli ispitivanja te se vratili kućama, a neki ne!

U cilju prikupljanja podataka o zločinima u prethodnom periodu i u Subotici se formira Posebno povjerenstvo. Za teritorije Bačke Topole i Sente formirane su posebne mesne komisije. U Subotici je djelovao **Odbor mesnog povereništva za utvrđivanje zločina okupatora i njegovih pomagača kao i ekspozitura Anketne komisije pri Komisiji za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Vojvodini.** Kao isljednici koji su obavljali saslušanja javljaju se odvjetnik Filipović Albe, Sever Zvekić, Engler Jovan, dr. Orčić Franjo.

Komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Vojvodini (u daljem tekstu Komisija) osnovana je na sednici GNOOV-a održanoj 10-13.03.1944. godine i pripadala je resoru prosvete i propagande unutar GNOOV-a. Pravilnik o radu je donet 6.05.1944. godine. Prezidijum Narodne skupštine FNRJ je 14.04. 1948. godine doneo *Ukaz o ukidanju Državne komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača.* Shodno tome prestala je sa radom i *Komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Vojvodini.*

Komisija je imala zadatak da sakuplja podatke o zločinima, ubistvima, paležima, pljačkama, silovanju; o odvedenima u logore i zatvore; vodila je spiskove o licima odgovornim za krivična dela, o njihovom zvanju u vojsci ili u civilnoj službi, bili oni **Njemci, Mađari, Hrvati, Srbi ili pripadnici drugih naroda. Prema prikupljenim podacima utvrđene su vrste zločina.**

STATE OF TEXAS
 DEPARTMENT OF TRANSPORTATION
 TEXAS TURNPIKE AUTHORITY

STATE OF TEXAS
 DEPARTMENT OF TRANSPORTATION
 TEXAS TURNPIKE AUTHORITY

Item	Description of Item as Shown on Plans	Quantity	Unit	Amount	Total
✓	Gravel Base	10,000	cu yd	100,000.00	100,000.00
✓	Gravel Subbase	10,000	cu yd	100,000.00	100,000.00
✓	Gravel Surface	10,000	cu yd	100,000.00	100,000.00
✓	Gravel Subbase	10,000	cu yd	100,000.00	100,000.00
✓	Gravel Surface	10,000	cu yd	100,000.00	100,000.00
✓	Gravel Subbase	10,000	cu yd	100,000.00	100,000.00
✓	Gravel Surface	10,000	cu yd	100,000.00	100,000.00
✓	Gravel Subbase	10,000	cu yd	100,000.00	100,000.00
✓	Gravel Surface	10,000	cu yd	100,000.00	100,000.00
✓	Gravel Subbase	10,000	cu yd	100,000.00	100,000.00
✓	Gravel Surface	10,000	cu yd	100,000.00	100,000.00

Prepared by: [Name]
 Date: [Date]

Approved: [Signature]

Na drugom zasjedanju Gradskog
NOO 14.10.1944. pod točkom pet,
izlagao je sudac Laza Vuković i
pročitao oglas koji će se uputiti
narodu *da prijavi ratne zločince i
špijune.*
Prijedlog je prihvaćen jednoglasno.

- Oglas se pojavio sa datumom 31.10.1944. godine. U njemu je stajalo: ***U trenutku kada je Subotica oslobođena i okupator proteran Narodno-oslobodilački odbor grada Subotice u želji da svakog narodnog neprijatelja i ratnog zločinca postigne zaslužena kazna, poziva sva ona lica koja znaju da je izvršen kakav ratni zločin, da ovo prijave pismeno ili usmeno ovom Odboru (gradska kuća I sprat broj 42) ili svom Kwartovnom odboru. Ratnim zločincima smatraju se naročito oni koji su za vreme okupatorske vlasti narod posredno ili neposredno ubijali, zlostavljali i pljačkali, osim toga oni koji su služili okupatoru kao špijuni i došaptači, koji su izdavali narodnu borbu i Narodnooslobodilački pokret i bili u dosluhu sa okupatorima, fašistima i drugim neprijateljima naroda; kao i oni koji skrivaju ratne zločince i pružaju im pomoć da izbegnu zasluženu kaznu; konačno, ratni zločinci su i oni, koje Narodni sudovi i Narodno-oslobodilački odbor grada Subotice proglasi za takve.*** Dalje je zaprećeno da će biti kažnjeni i svi oni koji imaju saznanja o zločincima a ne prijave ih, kao i da anonimne prijave neće biti razmatrane, a da će oni koji lažno prijave – biti strogo kažnjeni.

OGLAS

Iz Mesnog Poverništva
Komisije za utvrđivanje jela i skapata
i njihovih pomagata u Vojvodini.

Preporučuje se predložiti da se na svim regijama
za predložene jela i skapata i njihove pomagata
izvrši kontrola i nadzor. Navedeni predlozi primenjuju se
u Crvenki, koji su u skladu sa 11. člankom Zakona
od 8. decembra 1941. g.

Sart fajzama - Sloboda naroda!

Subotica, 28. decembra 1941. g.

Mesno poverništvo.

Da je Komisijama za prikupljanje podataka o zločinima bilo izuzetno teško da dođu do tačnih podataka svedoči nam i cirkular Predsedništva GN00 Vojvodine od 21.3.1945. u kome se kaže: ...događa sa da razni neprijateljski elementi ili pojedinci iz lične mržnje daju netačne podatke o izvesnom događaju ili ličnosti.

Jednu prijavu podneo je i Blaško Rajić, protiv mesara Horvat Stipana, *velikog Mađara, turuliste i sve ostalo*, koji ga je *terorisao i tukao.* ☐

Klein Lajčo o profesoru Kijundžić Andriji

11/27/2015

26

U slučaju proglašenja umrlim **Franje Gabrića**, koji 1960. podine pokreće njegova supruga Roza r. Pokornik, ona svjedočeći o njegovom nestanku navodi: *Moj muž Gabrić Franjo odnešen je od Narodnih vlasti 29 oktobra 1944 godine u Konjičku kasarnu, te se od toga vremena uopšte više nije javio....* Postupak je sproveden, svjedoci saslušani, na objavljen oglas u *Službenom listu FNRJ kojim se pozivaju nestala lica da se jave Sudu, kao i sva druga lica koja ma šta zanju o nestalim licima ili njihovom životu...nije se javio nitko Franjo je proglašen umrlim.* U ovom, kao i mnogim drugim sličnim slučajevima, uočljiv je konspirativni element u egezekucijama, koji je nužno rezultirao nedostatkom komunikacije među tijelima i organima vlasti u pogledu razmijene informacija o pogubljenim licima. Mada u izvorima, fond BIA koji se čuva u arhivu Srbije i fond 183 koji se nalazi u Arhivu Vojvodine, tragovi o evidentiranju sudbine **Gabrić Franje govore da se ona tretirao kao ratni zločinac i da je zbog osuđen na smrt**, o tome nikavih saznanja, a još manje dokumentiranih potvrda nisu imale ni njegova obitelj a ni organi narodnih vlasti.

Načini stradanja

Formulacije koje se sreću u sudskim izvorima, poput ***odveden iz svoga stana, nestao za vreme ratnih operacije u ovim krajevima***, značile su za ta lica sigurnu smrt. U slučajevima proglašavanja lica umrlim, stranke su se obraćale radi pokretanja postupka, saslušavani su svjedoci, donošena je odluka.

Okoštale birokratske fraze *odveden iz svoga stana, nestao za vreme ratnih operacije u ovim krajevima*, su bile uobičajene.

Primjeri likvidacija

O stradanju **Kalora Miljačkog, zemljoradnika** iz Žednika, svjedočio je njegov sin Andrija. *Dana 4 novembra 1944 godine moga oca Miljački Kalora odveli su uveče dva civila s tim da će se odmah vratiti, međutim moj otac se više nikada nije vratio.*

Franjo Kujundžić ...odveden je 11.11.1946. na nepoznato mjesto i od toga vremena se nije javio...

Ladislav Lipozenčić nestao u vreme ratnih operacija. Istu sudbinu dočekala je i njegova supruga Terezija, r. Sudarević

Rajčić Josip je stradao nakon što je ...odveden od strane narodnih vlasti...

POAS, F:278. R. 245/1955. Sin je poveo postupak za proglašenje umrlim oca.

POAS, F:278 R. 1145/1954

Ladislav Lipzenčić (Subotica 5.07.1895. – Subotica, studeni 1944.) Iz imućne bunjevačke porodice. Studirao pravo u Budimpešti i Minhenu. Godine 1927. položio odvjetnički ispit, a od 1928. radio kao odvjetnik. Predsjednik subotičkog Rotari kluba 1939-1940. Sljedbenik vladajućeg režima. Postao posljednji gradonačelnik u periodu Kraljevine Jugoslavije. Stradao po dolasku komunista. Na funkciji predsejdnika opštine: 25.06.1939. – 12.04.1941.

POAS, *Službeni list Vojvodine*, 1947, br. 8. str. 45; F:278 Vp. 336/1947

POAS, F:278 Vp. 174/1947.

Vojnić Tunić Stipan je ...odveden iz svoga stana 12 oktobra 1944...

Slučaj Pere Dulića, zemljoradnika iz Pavlovca, funkcionera pokreta rukovodioca Mesnog NO u Tavankutu je specifičan. On je bio uhapšen, nalazio se u zatvoru *nakon oslobođenja novembra 1944 godine kao krivac, a tamo je i umro i sahranjen je senćanskom groblju novembra 1944 godine.* POAS, F:278. Vp. 586/1947

Докладные записки Николая Савина

Николай Николаевич Савин из Сибиряков, родился 15 июля 1888 года в с. Сибиряки д-го Николая Николаевича Мельникова и Николая Савина Тарасовых, окончил в с. Сибиряки 12 классов 1914 года и на этот год поступил в Пермский университет.

После отъезда отца в 1914 году переехал в с. Сибиряки и поступил учиться в Пермский университет, окончил в Сибиряках в 1917 году 12 классов гимназии и на этот год поступил в Пермский университет. В 1917 году поступил в Пермский университет на юридический факультет. В 1918 году поступил в Пермский университет на юридический факультет. В 1919 году поступил в Пермский университет на юридический факультет. В 1920 году поступил в Пермский университет на юридический факультет.

Справка выдана в Сибиряках, 1921 г. № 100-17, от 14 июля 1921 года.

Срески суд у Суботици

Докладнама срета Дулеба Перо

Дулеба Перо, рођен 8 јуна 1909 год.
дане од оца Ђекопа и мајке Ју-
лије Пирковице, већинама, са
последњим именом старогача у Су-
ботици, Палатина, био је један од
слободинских војника 1944 године у
рату са окупацијом, а тако је и
ушао у партизане са српским
проблемама 1944 године.

Према се налази као и свако
друго лице које има било какву имо-
вину и земљу под својом влашћу,
да се јави пред Суду под пописом
доследног старогача Милоша Милоше-
вића, алименту из Суботице, у року
од 15 дана од дана објављивања ово-
гачег огласа у "Српским новостима"
Београдом, јер ће Суд у процесу
око се процесу огласити јавно до-
воде и своје доказе на располагање
гласити се јавно.

Срески суд у Суботици, Р. бр. 116/50, од 30 јуна 1950 године. 2019

Presude

U Subotici su za ratne zločine sudili *Subotičko veće Vojnog suda vojne oblasti za Vojvodinu* u periodu Vojne uprave a zatim subotički Sreski i Okružni sud.

Tako je **Ivan Bukvić**, umirovljeni policijski komesar osuđen presudom Okružnog sud u Subotici K. 101/1946 od 26.4. 1946. na smrtnu kaznu streljanjem, *kao i trajnim gubitkom svih građanskih i političkih prava kao i konfiskacijom zemlje u površini od 53 jutra...* Streljanje je izvršeno je 2. 8. 1946. godine a sprovedena je i konfiskacija.

Pored njega samo su **Ivan Ostrogonac** i **Ivan Vuković** osuđeni sudskim presudama sa smrtnim kaznama, koje su i izvršene.

POAS, F:278. Vp. 2994/1946

STATE OF TEXAS
COUNTY OF [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Surova odmazda koja je rezultirala prolivanjem krvi *zločinaca* sigurno je imala efekat upravo kakav su nove vlasti očekivale. Obiteljima kojima se u tim *još hladnijim danima* bližnji nisu vratili, moralo je biti jasno da su oni odabrani da bi platili cijenu osvete pobijednika prema poraženima, i time na njima ostavili neizbrisive tragove krivnje, nemoći, straha i užasa. Nedostatak validnih dokumenata o njihovom kažnjavanju streljanjem posljedica je ratnog stanja kojim se pravdalo takvo djelovanje.

1	ANGELI TONI					Tavankut	zemljoradnik	likvidiran
2	BAKULA MIHAJLO					Bajmok		likvidiran
3	BERETIĆ ILIJA	Pavle	Marija Poljaković			Bajmok		likvidiran
4	BOGEŠIĆ ERNEST			1904.	Subotica			likvidiran
5	BOŠNJAK MARKO	Đeno		11. 2. 1918.	Pačir	Tavankut 1415	zemljoradnik	likvidiran
6	BULJOVIĆ STIPAN	Josip	Rozalija Temunović	19. 8. 1888.		Zapadne Ugarnice 674	zemljoradnik	likvidiran
7	BUZA ŠIME			1900.	Subotica	Subotica		likvidiran
8	ČAKIĆ BLAŠKO	Petar	Teza Lulić	1910.	Subotica	Žednik	zemljoradnik	likvidiran
9	DEVIĆ PETAR	Grgo		1927.	Pavlovac	Đurđin	zemljoradnik	likvidiran
10	DUNĐERSKI DR. MATIJA	Antun	Franciška Malagurski	28. 2. 1896.	Subotica	Subotica	liječnik	likvidiran
11	ĐERD STIPAN							likvidiran
12	FABIJANOVIĆ LOJZIJA	Marko	Marija Radaković	6. 11. 1897.	Subotica	Subotica, Kosovska 24	službenik	likvidiran
13	FISTER JOŽEF	Jožef	Marcela Skenderović	13. 2. 1923.	Subotica	Subotica, Zagrebačka 1	trgovac	likvidiran
14	FRANCIŠKOVIĆ BELA				Subotica	Subotica	zemljoradnik, član Gradskog veća	likvidiran
15	FRANCIŠKOVIĆ ŠIME			1900.		Subotica		likvidiran
16	GADŽUR PETAR							likvidiran
17	GRUNČIĆ FRANJO			1915.		Žednik		likvidiran
18	HATVANI SABANOV IVAN	Nikola	Karolina Kopunović	13. 7. 1892.	Subotica	Subotica, Kopitarova 20	zidar	likvidiran
19	IVANKOVIĆ GABOR	Paja		1900.	Subotica	Subotica	zemljoradnik	likvidiran
20	IVEŠ BELA					Subotica		likvidiran

21	IVKOVIĆ IVANDEKIĆ GABOR	Pajo		1900.	Subotica	Subotica	zemljoradnik	likvidiran
22	KATANČIĆ BLAŠKO	Matija		1882.	Žednik	Žednik	zemljoradnik	likvidiran
23	KNAPEC LOJZIJA			1904.		Subotica	ugostitelj	likvidiran
24	KOVAČ JOSIP					Bajmok		likvidiran
25	KRMPOTIĆ /KOCŠÁNDI/ DR. DANIEL	Petar	Katarina Anišić	24. 12. 1896.	Subotica	Subotica	liječnik	likvidiran
26	KRMOTIĆ PETAR			1899.		Bajmok		likvidiran
27	KUJUNDŽIĆ FRANJO	Ivan	Julija Delić	13. 1. 1907.	Subotica	Subotica, Zagrebačka 20	zemljoradnik	likvidiran
28	LETIĆ ? (muško)				Subotica	Subotica		likvidiran
29	LIPOZENČIĆ IVAN			1874.	Subotica	Subotica	poduzetnik	likvidiran
30	LIPOZENČIĆ DR. LADISLAV	Lazar	Marija Vojnić Tunić	5. 7. 1895.	Subotica	Subotica	odvejniki	likvidiran
31	LIPOZENČIĆ TEREZIJA	Lajčo	Margita Vojnić Tunić, Sudarević	1884.	Subotica	Subotica		likvidirana
32	LULIĆ BARTUL	Nikola	Manda Vojnić Zelić	1882.	Subotica	Verušić	zemljoradnik	likvidiran
33	MALAGURSKI ŠIME	Antun	Marcela Dulić	4. 11. 1893.	Subotica	Subotica	bankarski činovnik	likvidiran
34	MAMUŽIĆ KRMPOTIĆ ANTUN	Antun	Etela Kujundžić	3. 11. 1919.	Subotica	Subotica, Preradovićeveva 7	službenik	likvidiran
35	MAMUŽIĆ STIPAN			1889.	Subotica			likvidiran
36	MATKOVIĆ ANTUN	Đuro	Manda Jančić	3. 5. 1883.	Subotica	Subotica, Bunjevačka 91	gradski poslužitelj	likvidiran

37	MATKOVIĆ ĐENO	Antun		1920.	Žednik	Nadkanjiža		
38	MIKLOŠ MARTIN	Đorđe	Jelisaveta Sakalin	20. 10. 1904.	Subotica	Subotica, Ivana Milutinovića 59	službenik	likvidiran
39	MILUNOVIĆ PAVLE	Nikola	Ana Bilinović	26. 1. 1891.	Subotica	Subotica		likvidiran
40	MILJAČKI KALOR	Šime	Rozalja Kopunović	25. 8. 1884.	Subotica	Žednik 358	zemljoradnik	likvidiran
41	MUKIĆ BELA					Ludoš		likvidiran
42	OSTROGONAC ENTO			1914.	Subotica			likvidiran
43	OSTROGONAC MARKO			1915.	Subotica	Zemun	činovnik rečne plovidbe	likvidiran
44	PALENČAR ANĐA				Subotica			likvidiran
45	PALINKO VECO			1880.	Subotica			likvidiran
46	PANČIĆ SLAVKO			1909.	Subotica	Subotica	trgovac	likvidiran
47	PINJETOVIĆ STJEPAN					Žednik		likvidiran
48	POLJAK IVAN	Ištvan		1904.	Bajmok	Bajmok		likvidiran
49	PRČIĆ MIHAJLO	Marko	Marija Vidaković	06. 03. 1889.	Subotica	Subotica, Durdinska 6	železničar	likvidiran
50	PUZIĆ ANTUN				Subotica		policajac	likvidiran
51	RAJČIĆ JOSIP	Đeno	Antonija Peić Tukuljac	04. 08. 1886.	Subotica	Subotica	radnik	likvidiran
52	RAJČIĆ MIRKO	Josip		1922.	Subotica	Subotica	zubotehničar	likvidiran
53	RIS PAVLE				Subotica	Subotica		likvidiran
54	RUDIĆ GRGO	Mate		25. 2. 1911.	Tavankut	Gomji Tavankut 568	zemljoradnik	likvidiran
55	SANTAI STIPAN	Antun		1919.	Tavankut	Tavankut	zemljoradnik	likvidiran

56	SIVIĆ KIMETIN PETAR	Stipan	Stana Francišković	23. 5. 1912.	Subotica	Donji Verušić 15	zemljoradnik	likvidiran
57	SKENDEROVIĆ JULIJE			1904.	Subotica	Subotica	poduzetnik, zastupnik	likvidiran
58	SKENDEROVIĆ TOMA	Lajčo		1878.	Subotica	Subotica	ekonom	likvidiran
59	STANTIĆ ANTUN	Benedek	Agota Ostrogonac	9. 4. 1893.	Subotica	Subotica, Krekova 11	trgovac	likvidiran
60	STANTIĆ JOSIP				Subotica	Subotica	detektiv, nadimak Žiraf	likvidiran
61	STIPANČEVIĆ BLAŠKO	Petar	Cecilija Tumbas	2. 2. 1922.	Subotica	Subotica, Bikovačka 26	zemljoradnik	likvidiran
62	STIPIĆ PETAR	Šime	Tereza Rajčić	5. 4. 1906.	Subotica	Subotica, Zagrebačka 18	službenik	likvidiran
63	STIPIĆ STIPAN	Vince		1. 12. 1922.	Tavankut	Donji Tavankut 35	zemljoradnik	likvidiran
64	SUŠIĆ FRANJO	Karlo	Marija Svirčević	24. 11. 1915.	Novi Sad	Subotica, Trg kralja Tomislava 2	oštrač	likvidiran
65	ŠAMA MARTIN	Josip	Terezija Klajn	2. 12. 1881.	Kunbaja	Tavankut 1064	zemljoradnik	likvidiran
66	ŠARČEVIĆ ROKO	Ivan		1920.	Tavankut	Gornji Tavankut 1182	zemljoradnik	likvidiran
67	ŠEVARAC NIKOLA				Tavankut	Tavankut	radnik	likvidiran
68	ŠIMOKOVIĆ ŠIME	Josip	Agneza Ivić	7. 10. 1902.	Subotica	Subotica, Bajski vinogradi 60	zidar	likvidiran
69	ŠTREBIĆ ?							likvidiran

70	ŠUJIĆ STIPAN	Stipan	Brigita Beneš	4. 8. 1919.	Bajmok		zemljoradnik	likvidiran
71	ŠULTA IVAN							likvidiran
72	TEMUNOVIĆ ANTUN	Antun		1895.	Subotica	Subotica, Atile Jožefa 10	berber	likvidiran
73	TOBLER ĐURO					Tavankut	zemljoradnik	likvidiran
74	URBAN GRGO					Žednik	nadničar	likvidiran
75	URBAN IVAN	Roko	Roza Vukov	27. 8. 1910.	Subotica	Žednik	nadničar	likvidiran
76	VARGA ŽELJKO							likvidiran
77	VAŠ LAJOŠ	Josip		1901.	Tavankut	Gornji Tavankut 198		likvidiran
78	VIDAKOVIĆ ANTUN	Marko	Katarina Palić	13. 6. 1891.	Subotica	Subotica, Pletikosićeve 11	činovnik	likvidiran
79	VIDIĆ NIKOLA				Tavankut			likvidiran
80	VOJNIĆ PURČAR NIKOLA	Pavle	Luca Šokečić	21. 04. 1901.	Subotica	Subotica, Paje Dobanovačkog 7	radnik	likvidiran
81	VOJNIĆ TUNIĆ STIPAN	Željko	Terezija Vojnić Hajduk	31. 7. 1898.	Subotica	Subotica		likvidiran
82	VUJKOVIĆ LAMIĆ PAVLE	Jakov	Anastazija Vujkov			Verušić	ekonom	likvidiran
83	VUKOVIĆ ANTUN	Albe	Manda Skenderović	6. 5. 1887.	Subotica	Subotica, Jožefa Atle 11	zemljoradnik	likvidiran
84	VUKOVIĆ GEZA	Luka		1890.	Subotica	Subotica		likvidiran
85	VUKOVIĆ FELIKS	Roko	Alojzija Romić	12. 12. 1912.	Subotica	Subotica, Gundulićeva 57	trgovački pomoćnik	likvidiran

3.

ZAVRŠNA RAZMATRANJA

Žrtvoslovlje - generalno na ovim prostorima nije disciplina koja ima dobar status ni u naučnoj ni u široj javnosti. Ni stanje u Subotici, koja se dosadašnjim postignućima ipak izdvaja, nije idealno. Ovo je pokušaj da se **po prvi put od svih nasilno stradalih civila nakon oslobođenja sagledaju podaci o onima koji su hrvatske nacionalnosti**. Time se pokušalo doći do specifičnog uvida u postupanje novih vlasti, koje u svojem obračunu sa narodnim neprijateljima u Subotici, oštricu okreće u prvom redu prema Njemcima i Mađarima, pa tek nakon toga i svima ostalim. **U tim postupanjima ideološko-klasni fokus je dominirao, no ni nacionalni nije bio zanemarljiv**. U suradnji sa prijavljivačima, kažnjeno je smrću 117 lica hrvatske nacionalnosti. Od toga broja samo je troje bilo osuđeno sudskim presudama. Za sve ostale dovoljno je bilo to što su optuženi.

Samo uz otvaranje ove teme uz dalje i dublje istraživačke napore, kako na pronalaženju , odnosno prikupljanju izvora, **na pr. fonda BIA u Arhivu Srbije**, ali isto tako i onih **usmenih, t.j. kazivanja srodnika žrtava**, a zatim njihovu obradu, može se očekivati napredak i njeno potpunije sagledavanje.

Ovo IZLAGANJE ima za cilj dati potjecaj u tom pravcu **bez pretenzija davanja konačnih prosudbi ili ukupnih brojki o žrtvama**.

O njima će se moći suditi tek u daljoj perspektivi.

HVALA !